

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ В ДОШКІЛЬНІЙ
ТА ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

Спеціальність А3 Початкова освіта

Галузь знань А Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 року.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Забезпечення наступності у дошкільній та початковій освіті
Викладач(-і)	Замрозевич-Шадріна С.Р.
Контактний телефон викладача	0966068182
Е-mail викладача	svitlana.zamrozevych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок о 14.50
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><i>Предметом</i> вивчення навчальної дисципліни є забезпечення неперервності здобуття людиною освіти.</p> <p><i>Коротко особливості, зміст.</i> Дисципліна «Забезпечення наступності у дошкільній та початковій освіті» вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» на першому курсі у другому семестрі. Зміст дисципліни охоплює теоретичні основи наступності дошкільної і початкової ланок у системі неперервної освіти, мету, завдання та зміст програмових документів із актуальних проблем сучасної дошкільної та початкової освіти; специфіку адаптації і готовності дошкільників до навчання в школі; методичні аспекти реалізації принципу наступності в сучасних закладах дошкільної освіти і початкових школах.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Метою</i> навчальної дисципліни є озброєння студентів знаннями теоретичних основ наступності у навчально-виховній роботі закладу дошкільної освіти та школи, а також уміннями та навичками, необхідними для успішного виховання дітей в умовах сьогодення.</p> <p><i>Основними цілями</i> вивчення дисципліни є: обґрунтування парадигми педагогічної теорії і практики забезпечення наступності в навчально-виховній роботі ЗДО та початкової школи; виявлення закономірностей навчання і виховання дитини дошкільного віку та молодшого школяра; дослідження особливостей розвитку дитини в процесі навчання і виховання.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><i>Загальні компетентності:</i></p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення ЗСЖ.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p><i>Фахові компетентності:</i></p> <p>СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.</p> <p>СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.</p> <p>СК-14. Здатність здійснювати професійну діяльність в умовах регіонального освітнього</p>	

середовища.

Результати навчання:

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес із урахуванням вікових, індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09. Планувати й організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходивикористовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-18. Використовувати особливості регіонального освітнього середовища для ефективного навчання і виховання учнів початкової школи.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття /практичні/лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
3	Початкова освіта	2	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам.роб.
1. Теоретичні передумови наступності у вихованні та навчанні дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку	2		4
2. Фізіолого-психологічні основи наступності дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку	2	2	4
3. Наступність у навчально-виховній роботі з дітьми старшого дошкільного і молодшого шкільного віку	2	2	4
4. Підготовка дитини до навчання в школі			6
5. Освітній простір сучасного дошкільця і початкової школи: методологія наступності	2		4
6. Наступність освітнього простору в системі ЗДО – ЗОШ	2		4
7. Освітній простір сучасного дошкільця і початкової школи: дидактичний вимір	2	2	4
8. Освітній простір сучасного дошкільця і початкової школи: виховний вимір			6

9. Готовність дітей до шкільного навчання		2	4
10. Адаптація дошкільників до навчання в школі		2	4
11. Наступність у навчальній роботі з дітьми старшого дошкільного і молодшого шкільного віку		2	4
12. Наступність і перспективність у навчанні рідної мови		2	4
13. Наступність у навчанні математики дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку		2	4
14. Наступність в організації образотворчої діяльності в ЗДО та початковій школі		2	4
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. 100 бальна – 50 балів протягом семестру та 50 балів за залік “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язок; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмових робіт	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання заліку. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими фактами він користувався.
Семінарські заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття передбачають попередній контроль знань студентів. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за поточне тестування (5 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (5 балів); – оцінка за контрольну роботу (10 балів); – оцінка за самостійну роботу (30 балів).
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік форма здачі – письмова.

7. Політика навчальної дисципліни

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

1. Адаптація учнів до шкільного навчання. 1 – 10 класи / [О. Марінушкіна, Ю. Замазій, Л. Покросва]. Харків: Ранок, 2011. 192 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти: Науковий керівник: А. М. Богуш, Київ: Видавництво. 2012. 26 с.
3. Дитина в дошкільні роки. Комплексна додаткова освітня програма / [наук. керівник Крутий К.]. Київ: ЛПКС, 2011.
4. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / [наук. кер. Проскура О., Кочина Л., Кузьменко В., Кудикіна Н.]. Київ: Київський університет імені Б. Грінченка, 2012. 492 с.
5. Дмитрієва О. Співпраця педагогів і батьків у забезпеченні наступності між дошкільною та початковою освітою дітей з особливими освітніми потребами. Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти : збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. Н. Г. Каньоса]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. С.77-80.
6. Забезпечення наступності у навчально-виховній роботі ДНЗ і школи / [уклад. Т. Чала]. Харків. Видавнича група «Основа», 2010. 208 с.
7. Зарозевич-Шадріна С.Р. Оптимізація фізичного виховання дітей дошкільного віку та молодших школярів. Монографія. Гірська школа в умовах реформування системи освіти: компетентнісний вектор / За наук. ред. д.п.н. Оліяр М.П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка» Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2018. 376 с. С.110-116.
8. Замрозевич-Шадріна С. Р. Проблема наступності і перспективності дошкільної та початкової освіти у фаховій підготовці творчого педагога. Матеріали V Міжнародної науково-практичної Інтернетконференції «Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти». ТОВ «Меркьюрі-Поділля. 2021. Вип. 10. С. 14-16.
9. Зіняк А. Наступність між дошкільною і початковою освітою в умовах інклюзії. Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти: збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. Н. Г. Каньоса]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. С. 98-100.
10. Іщенко Л. Наступність в екологічному вихованні: (старш.дошкільників та молодших школярів). Початкова школа. 2018.№ 9. С.31-34.
11. Ковалевська О. Забезпечення принципу наступності між дошкільною та початковою ланками освіти. Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти: збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. Н. Г. Каньоса]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. С.144-150.
12. Коваленко О. Проблеми наступності дошкільної і початкової освіти: теоретико-

- методологічний аспект. Початкова освіта. Шкільний світ : Перша українська газета для першого вчителя. 2018. № 48. С. 3-6.
13. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 144 с.
 14. Корнеєва О. Ваша дитини йде до школи. Поради батькам майбутніх першокласників. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 208 с.
 15. Корольова Л., Корольова В. Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти. Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти: збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. Н. Г. Каньоса]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. С. 169-174.
 16. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкілля: у 3-х частинах. Ч. 2: Навч. посіб. К.: Видавничий дім «Слово», 2010. 360 с.
 17. Навчально-методичний посібник «Соняшник» до комплексної програми розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. Тернопіль: Мандрівець, 2014. 200 с.
 18. Назарук Н. Взаємодія закладу дошкільної освіти та школи: вектор наступності. Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти: збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. Н. Г. Каньоса]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. С. 218-223.
 19. Пархоменко А. Умови забезпечення психологічної готовності дітей 6-7 років до навчання у школі. Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти: збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти ; [відпов. секр. Н. Г. Каньоса]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. С. 235-239.
 20. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: «Академвидав», 2006. 456 с. (Альма-матер)
 21. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 264 с.
 22. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я усвіті». У 2 ч. Ч. II. Від 3 до 6(7) / Аксьонова О.П., Анищук А.М., Артемова А.В.; наук.кер.О.Л.Кононко. Київ: ТОВ «МУФЕР – Укр.», 2014. 452 с.
 23. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». Тернопіль: Мандрівець, 2012. 104 с.
 24. Проскура О. В. Психологічна підготовка вчителя до роботи з першокласниками. Київ: Освіта, 1998. 198 с.
 25. Савчин М. В., Василенко Л.П. Психічний і особистісний розвиток дитини від народження до вступу в школу. Вікова психологія : навч. посіб. К. : Академвидав, 2005. С. 124-164.
 26. Стерневська В. Форми, принципи та напрями реалізації принципу наступності дошкільної та початкової освіти в умовах сьогодення. Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти: збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти; [відпов. секр. Н. Г. Каньоса]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. С. 283-289.
 27. Черепаня Н. Підготовка дітей до школи: монографія. Херсон: Айлант, 2007. 168 с.